

Complexnummer: 529487

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

De Rollen

Aantal complexonderdelen

7

Monumentnummers van complexonderdelen

484103, 529488, 529489, 529490, 529491, 529492, 529493

Woonplaats

Groningen

Gemeente

Groningen

Provincie

Groningen

Locatie van het hoofdobject

Noorddijkerweg 32, 9734 AT te Groningen

Complexomschrijving

Omschrijving van het complex

Agrarisch complex bestaande uit BOERDERIJ "De Rollen", ERF, STOOKHUT, BRUG, vier HEKPIJLERS, twee houten HEKWERKEN, GRACHT.

Het complex met een boerderij van het kop-hals-romptype met dwarshuis en stookhut, is zeer fraai en vrij gesitueerd aan het begin van de Noorddijkerweg aan de oostzijde, aan de noordzijde van het buurtschap Ruischerbrug, op een door grachten omgeven en licht verhoogd erf dat wordt omzoomd door en beplant met lindebomen (22 stuks) en essen (9 stuks). De boerenplaats maakt deel uit van de nog gedeeltelijk resterende historische, grotendeels achttiende-eeuwse en negentiende-eeuwse lintbebouwing van boerenplaatsen aan de noord-zuid lopende route tussen de vroegere gemeente Noorddijk en de zuidelijk gelegen plaatsen Engelbert en Middelbert. De boerderij dateert in oorsprong uit de zeventiende eeuw, vervult sinds 2004 niet langer een agrarische bestemming en is inwendig grotendeels in tact gebleven (structuur, constructie, detaillering, afwerking). Voor het voorhuis staat een zeer oude lindeboom uit naar verluidt 1684, zijnde de oudste boom in de provincie Groningen.

Het complex is geheel omgracht en beschikt rondom over een oude erfaanleg met beplanting, twee hekpijlers aan de zuidzijde (bij de oprit) en twee dito aan de oostzijde (op de dam in de gracht), een brug en een houten, wit geschilderd houten hekwerk tussen de gracht aan de zuidzijde en de voorgevel van het woonhuis, groen geschilderd houten hekwerk tussen dwarshuis en stookhut. Aan de zuidzijde loopt langs de gracht een onverharde oprit die met een haakse bocht, nog steeds de gracht volgend, over de dam aan de

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

oostzijde, van en naar het verharde achtererf leidt. Het voorhuis is door middel van een brug over de zuidelijke gracht ontsloten. Een tweede oprit ligt aan de noordkant, wordt geflankeerd door boomsingels, heeft aan de noordzijde een sloot en leidt ook van en naar de dam aan de oostzijde van De Rollen. In recapitulerende zin bestaat het agrarische complex uit boerderij "De Rollen" (1), erf (2), stookhut (3), brug (4), vier hekpijlers (5), twee houten hekwerken (6), gracht (7).

Waardering van het complex

Het agrarische complex bestaande uit boerderij "De Rollen", een boerderij van het kop-hals-romptype, in oorsprong gebouwd in de tweede helft van de zeventiende eeuw met latere uitbreidingen en wijzigingen in een ambachtelijk-traditionele bouwtrant en deel uitmakend van een voor de noordwest- en noordoostkant van de stad Groningen karakteristiek eeuwenoud cultuurlandschap van omgrachte boerenplaatsen, erf, stookhut, brug, vier hekpijlers, twee houten hekwerken, gracht, is van algemeen belang wegens de grote cultuurhistorische, landschappelijke en architectuurhistorische waarde als zeldzaam bewaard gebleven voorbeeld van de historische lintbebouwing aan de Noorddijkerweg, wegens de bouwhistorische betekenis van de in de opstallen aanwezige historische constructies, bouwsporen, afwerkingen, materialen en verbindingen, wegens de hoge mate van gaafheid en authenticiteit van zowel het exterieur als het interieur aan de hand waarvan de bouw- en ontwikkelingsgeschiedenis afleesbaar zijn. Voorts is De Rollen van betekenis uit het oogpunt van oudheidkundige en cultuurhistorische waarde en van groot belang voor de geschiedenis van het wonen en de landbouw, zijnde een zeldzaam en gaaf voorbeeld van landelijke bouwkunst in een opmerkelijk gave agrarische entourage. Ten slotte is sprake van opmerkelijke historische, ruimtelijke en landschappelijke belevings- en ervaringswaarden die in en rond het complex besloten liggen.

---

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 484103

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	31 oktober 2005
Kadaster deel/nr	82780/165

Woonplaats*	Gemeente*	Provincie*
Groningen	Groningen	Groningen

Locatiennaam	Locatieomschrijving
Groningen	Buitengebied

Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel
Noorddijk	A			1523

Omschrijving**

Omschrijving

Oude en gaaf bewaard gebleven BOERDERIJ bestaand uit kop (voorhuis), hals (bijkeuken) en romp (deel, koestal, bijschuur) en een bakhuisje of stookhut. Het voorhuis is gedekt met een zadeldak met uitkubbing aan de noordzijde, is deels onderkelderd en bezit zeer lage, liggende vensters met traliewerk aan voor- en zijgevels. In de voorgevel (=west) bevinden zich twee rechtgesloten vensters met bovenlichten en rollagen en hierboven smeedijzeren muurankers, de topgevel telt twee kleine vierkante raampjes. De zuidgevel van het voorhuis is vier traveeën breed. De meest rechtse travee bevat een dubbele, bewerkte paneeldeur met bovenlicht uit het laatste kwart van de negentiende eeuw. De glazen middenpanelen zijn beschermd met ijzeren sierroosters. Het voorhuis vormt het oudste gedeelte van de boerderij. Het voorhuis is gedekt met een zwarte geglazuurde Oudhollandse dakpan.

Achter het voorhuis bevindt zich het aangebouwde halsgedeelte van één bouwlaag onder een zadeldak dat is gedekt met een zwarte geglazuurde Oudhollandse dakpan; de hals bevat de bijkeuken of karnruimte.

De uitkubbing of het dwarshuis aan de noordzijde is uitgevoerd met (oorspronkelijk) twee maal zesruits schuifvensters op de begane grond (west- en noordgevel) en twee vierkante vensters op de verdieping (noordgevel); het met zwarte geglazuurde Oudhollandse pannen belegde dak is afgewolfd.

De voorgevel is twee raamtraveeën breed. De gevel wordt afgesloten door een houten gootlijst. De twee vensters in de zuidgevel met bovenlichten zijn rechtgesloten. Oorspronkelijk bevond zich hierachter de zomerkeuken. Naar dit vertrek leiden twee glazen gangdeuren met een roedeverdeling en gekleurd glas. Aan de noordzijde is, aansluitend aan de lange kelder van het voorhuis en een gang in de bedrijfsruimte, in L-vorm een grote woonkeuken uitgebouwd met tegen de oostgevel een kastenwand. Dit deel omvat een

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

begane grond en een zolderverdieping onder een zadeldak, gedekt met een oude holle pan, dat snijdt in het dakschild van de hals en bij de noorgevel eindigt in een wolfseind boven een geprofileerde gootlijst. De begane grond bevat rechtgesloten vensters met een zesruits roede verdeling. De topgevel heeft twee liggende vensters.

De grote driebeukige schuur onder een wolfsdak met houten uileborden heeft aan de voorzijde dubbele houten schuurdeuren en een houten voordeur met bovenlicht, inwendig zeven achter elkaar geplaatste dekbalkgebinten. De grote schuur biedt o.m. onderdak aan de deel en aan de koestal (zijbeuken) en zes tasvakken (middenbeuk) en aan de hooizolder. Sporen van, vermoedelijk, een karnmolen, in de halfronde inkeping in één van de zolderbalken. De grote schuur heeft een lemen vloer met daarin twee keien (ter plaatse van de voormalige dorsmolen?) en een rieten dak met een voet van pannen.

Naast de grote schuur en daarmee verbonden staat een kleine schuur met eveneens een wolfsdak met houten uileborden en rietdekking met voet van pannen. De in hetzelfde vlak liggende achtergevels bevatten hoge dubbele houten doorgangen voor hooiopslag en lagere met bovenlichten bij de stallen. Hiertussen bevinden zich vensters met een vierruits roede verdeling. De schuren hebben houten gebinten.

Het interieur van de boerderij bevat verschillende oude elementen c.q. onderdelen w.o. rode zandstenen tegels in de gang van de schuur, een meidenkamer, knechtenbedstede, paardenstal voor vijf paarden met voergang, een deel met lemen vloer, een afgetimmerde ruimte (vermoedelijk voor een koets), koestal met grup, tussenschotten en getoogde onderdelen tussen de staanders, een Bruynzeelkeuken in het voormalige karnhuis (ook bijkeuken) en een molensteen in de vloer, een gang van/naar de kelder met een tegelvloer uit het begin van de twintigste eeuw, zomerkamer met schouw, binnenblinden, balkenplafond, in de gang hier tegenover een bedstede met kast, houten schouw met rood-zwart geschilderd schildpadmotief en verschillende interessante bouwsporen (o.a. een stroomlaag in de scheidingsmuur tussen kelder en voorhuis/hals; in de neuten van de voordeur staat het jaartal 1756 gebeiteld; de ankers in de topgevel geven het jaar 1798 aan; inscriptie JM 1929 en het jaartal 1861 in een houten schot in de paardenstal; gietijzeren goot aan de westzijde van de grote schuur, dito aan de westzijde van de bijschuur; initialen HIB in de achtergevel, links van de deuren van de koestal).

Waardering

De BOERDERIJ "De Rollen" vertegenwoordigt het algemeen belang op basis van:

- de ouderdom;
- de zeldzaamheid;
- de architectuur- en bouwhistorische waarden zoals deze o.m. tot uitdrukking komen in verschijningsvorm, materiaaltoepassingen, constructies en verbindingen, detaillering;
- de betekenis voor de agrarische geschiedenis en voor de wooncultuur op het platteland;
- de gaaf behouden uit- en inwendige staat;
- de landschappelijke en historische belevingswaarden.

Hoofdcategorie

Subcategorie

Functie

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Boerderijen, molens en bedrijven

Boerderij (M)

Boerderij(M1)

Monumentnummer*: 529488

Status rijksmonument
Inschrijving register* 31 oktober 2005
Kadaster deel/nr 82780/174

Woonplaats* Groningen
Gemeente* Groningen
Provincie* Groningen

Locatiennaam Groningen
Locatieomschrijving Buitengebied

Kadastrale gemeente* Noorddijk
Sectie* A
Kadastraal object*
Appartement aanduiding
Grondperceel 1523

Omschrijving**

Omschrijving

Het ERF is binnen de omgrachting gelegen en voorziet in onbebouwde ruimte rondom boerderij "De Rollen". Het erf is grotendeels onverhard en begroeid met gras; enige verharding ter hoogte van de hals en de westgevel van de grote schuur met grind alsmede een gaffelvormig pad dat de verbinding vormt tussen de brug en de voordeur van het woonhuis en de deur van de grote schuur. Voorts enige verharding aan de oostzijde van beide schuren.

Waardering

Het ERF vertegenwoordigt het algemeen belang wegens:

- de gaafheid;
- de functionele en historische betrokkenheid op de boerderij c.a.;
- de ruimtelijke kwaliteiten;
- de historische zeggingskracht;
- de bescheiden en doelmatige inrichting;
- de materialisatie.

Hoofdcategorie

Subcategorie

Functie

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Boerderijen, molens en bedrijven

Boerderij (M)

Erfinrichting

Monumentnummer*: 529489

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	31 oktober 2005
Kadaster deel/nr	82780/177

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Groningen	Groningen	Groningen

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Noordijk	A			1523

Omschrijving**

Omschrijving

Ten noorden van het uitgebouwde gedeelte van de boerderij staat een kleine STOOKHUT van rode baksteen, afgedekt met een zadeldak voorzien van Oudhollandse dakpannen en op de noordelijke top staat een schoorsteen; de stookhut beschikt niet meer over de oven en staat geheel vrij op het erf.

Waardering

De bakstenen STOOKHUT vertegenwoordigt het algemeen belang op basis van:

- de ouderdom;
- de bouwhistorische betekenis die o.m. tot uitdrukking komt in de verwerkte materialen en constructies;
- de betekenis als functioneel en historisch onderdeel van het complex;
- de betekenis voor de agrarische geschiedenis;
- de gaaf behouden hoofdvorm.

<i>Hoofdcategorie</i>	<i>Subcategorie</i>	<i>Functie</i>
Boerderijen, molens en bedrijven	Boerderij (M)	Stookhok

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 529490

Status rijksmonument
Inschrijving register* 31 oktober 2005
Kadaster deel/nr 82782/60

Woonplaats* Groningen
Gemeente* Groningen
Provincie* Groningen

Kadastrale gemeente* Noorddijk
Sectie* A
Kadastraal object*
Appartement aanduiding
Grondperceel 1523

Omschrijving**

Omschrijving

BRUG over de gracht aan de zuidzijde van het complex. De brug verbindt de dam met het erf. Eenvoudige houten brug aan beide lange zijden voorzien van gefacetteerde houten balusters met halfronde kop, tussen deze balusters drie horizontale, evenwijdig aan elkaar geplaatste metalen buizen ter hoogte van enkel, knie en heup. Houten brugdek.

Waardering

De BRUG over de gracht aan de zuidzijde van het complex vertegenwoordigt het algemeen belang wegens:

- de ouderdom;
- de gaafheid;
- de eenvoudige en doeltreffende uitvoering;
- de betekenis als functioneel en historisch onderdeel van het complex.

Hoofdcategorie Boerderijen, molens en bedrijven
Subcategorie Boerderij (M)
Functie

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 529491

Status rijksmonument
Inschrijving register* 31 oktober 2005
Kadaster deel/nr 82782/91

Woonplaats* Groningen
Gemeente* Groningen
Provincie* Groningen

Kadastrale gemeente* Noorddijk
Sectie* A
Kadastraal object*
Appartement aanduiding
Grondperceel 1523

Omschrijving**

Omschrijving

In totaal vier HEKPIJLERS, deel uitmakend van het complex: twee op de dam aan de zuidzijde van het complex en twee hekpijlers aan de oostzijde, bij de dam in de gracht.

Waardering

De vier HEKPIJLERS zijn van algemeen belang wegens:

- de ouderdom;
- de gaafheid;
- de historische en functionele betrokkenheid op het complex.

Hoofdcategorie Boerderijen, molens en bedrijven
Subcategorie Boerderij (M)
Functie

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 529492

Status rijksmonument
Inschrijving register* 31 oktober 2005
Kadaster deel/nr 82782/97

Woonplaats* Groningen
Gemeente* Groningen
Provincie* Groningen

Kadastrale gemeente* Noorddijk
Sectie* A
Kadastraal object*
Appartement aanduiding
Grondperceel 1523

Omschrijving**

Omschrijving

Het complex bevat twee houten HEKWERKEN: één houten hekwerk tussen stookhut en dwarshuis, bestaande uit een manshoog gesloten houten werk, groen geschilderd met daarin opgenomen een eenvoudige deur, en één houten hekwerk tussen de voorgevel van het woonhuis en de gracht aan de zuidzijde, bestaande uit op regelmatige onderlinge afstand geplaatste pijlertjes, onderling en horizontaal op twee hoogten met houten latten verbonden waarop (haaks) houten, gepunte latten zijn gespijkerd; dit hek is wit geschilderd en circa één meter hoog.

Waardering

De twee houten HEKWERKEN vertegenwoordigen het algemeen belang wegens:

- de functionele en historische betrokkenheid op het complex;
- de gaafheid;
- de eenvoudige en doeltreffende vormgeving c.q. materialisatie.

Hoofdcategorie Boerderijen, molens en bedrijven
Subcategorie Boerderij (M)
Functie

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 529493

Status rijksmonument
Inschrijving register* 31 oktober 2005
Kadaster deel/nr 82782/98

Woonplaats* Groningen
Gemeente* Groningen
Provincie* Groningen

Kadastrale gemeente* Noorddijk
Sectie* A
Kadastraal object*
Appartement aanduiding
Grondperceel 1523

Omschrijving**

Omschrijving

Het complex is omgeven door een GRACHT in de vorm van een rechthoek. Het westelijke deel van de gracht loopt parallel aan de Noorddijkerweg, aan de oostzijde is een dam in de gracht gelegd.

Waardering

De GRACHT om het complex is van algemeen belang wegens:

- de ouderdom;
- de gaafheid;
- als markant en onomstotelijk voorbeeld van historische erfscheiding;
- de functionele en historische betrokkenheid op het complex;
- de schilderachtige entourage die mede door de gracht wordt bewerkstelligd.

Hoofdcategorie Boerderijen, molens en bedrijven
Subcategorie Boerderij (M)
Functie

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument